

BERGEN
KOMMUNE

OVERORDNET BEREDSKAPSPLAN

for

BERGEN KOMMUNE

ADMINISTRATIV DEL

Overordnet beredskapsplan, administrativ del, beskriver hvordan beredskapen i Bergen kommune er organisert, samordnet og dokumentert. Planen beskriver også hvilke prinsipper, prioriteringer og metoder som skal være førende for organiseringen av beredskap og utøvelse av beredskapsledelse i kommunen.

Planen er en administrativ plan som, sammen med de operative beredskapsplanene som er omhandlet i dokumentet, skal imøtekomme de krav til overordnet beredskapsplan som fremkommer i lov og forskrift om kommunal beredskapsplikt.

Overordnet beredskapsplan skal være en administrativ del av alle beredskapsplaner som utarbeides for Bergen kommune, på alle nivåer. Planen er virksomhetsovergrepene og gjelder for hele kommunen.

INNHold

1. Planens formål og virkeområde	4
1.1. Planens formål	4
1.2. Planens virkeområde	4
2. Fullmakter	4
2.1. Byrådets fullmakter	4
2.1.1. Kriseledelse	4
2.1.2. Hastesaker	4
2.1.3. Drift og organisering av egen virksomhet	4
2.2. Fullmakter for byrådsleder eller byrådsleders stedfortreder	5
2.2.1. Krisefullmakten	5
2.2.2. Stedfortrederfullmakten	5
2.2.3. Håndteringsfullmakten	5
3. Beredskapsorganisasjonen	6
3.1. Byrådet	7
3.2. Samvirkevakten i Bergen kommune	7
3.3. Kommunens virksomhetsovergrepene vaktordninger	8
3.3.1. Vakthavende byråd	8
3.3.2. Vakthavende kommunaldirektør	8
3.3.3. Vakthavende samvirkekoordinator	9
3.3.4. Vakthavende informasjonsrådgiver	9
3.3.5. Vakthavende psykososial krisestøtte	10
3.3.6. Vakthavende samfunnsmedisin	10
3.4. Bergen kommunens vaktgående kriseledelse	10
3.4.1. Byrådsleder	11
3.4.2. Kommunaldirektør	11
3.4.3. Beredskapskoordinator	12
3.4.4. Leder informasjon	12
3.4.5. Leder psykososial støtte	13
3.4.6. Leder samfunnsmedisin	13
3.4.7. Øvrige fagledere	13
3.4.6. Illustrasjon av den vaktgående kriseledelsen	13
3.5. Kommunens operasjonelle krisestab	14
3.6. Kommunens taktiske innsatsledelser	14
3.7. Illustrasjon av Bergen kommunes beredskapsorganisasjon	15
3.8. Intern beredskapsorganisering	15
4. Beredskapsdokumentasjon	16
4.1. Overordnet beredskapsplan, administrativ del	16
4.2. Operative beredskapsplaner	16
4.2.1. Strategisk beredskapsplan	17
4.2.2. Operasjonell beredskapsplan	17
4.2.3. Taktiske beredskapsplaner	17
4.3. Temaspesifikke beredskapsplaner	17
4.3.1. Evakueringsplan	18
4.3.2. Informasjonsplan	18
4.3.3. Øvrige temaspesifikke beredskapsplaner	18
4.4. Ansvar for utarbeidelse, revisjon og øving av beredskapsplanene	18
4.5. Illustrasjon av beredskapsplans-hierarkiet	18
4.6. Analyser som grunnlag for beredskapsplaner	19
4.6.1. Risiko- og sårbarhetsanalyser	19

4.6.2.	Beredskapsanalyser	19
5.	Prinsipper, prioriteringer og metode	20
5.1.	De nasjonale beredskapsprinsippene	20
5.1.1.	Likhetsprinsippet	20
5.1.2.	Ansvarsprinsippet	20
5.1.3.	Nærhetsprinsippet	20
5.1.4.	Samvirkeprinsippet	20
5.2.	De proaktive prinsippene	21
5.2.1.	Sikker usikkerhets-prinsippet	21
5.2.2.	Moderat overreaksjons-prinsippet	21
5.2.3.	Første informasjons-prinsippet	21
5.3.	Beredskapsverdiene	21
5.3.1.	Mennesker	22
5.3.2.	Ytre miljø	22
5.3.3.	Økonomiske verdier	22
5.3.4.	Tillit og omdømme	22
5.4.	Proaktiv stabsmetodikk	23
6.	Kompetansekrav og vedlikeholdstrening	23
6.1.	Kompetanseutviklings- og øvingsplan	23
6.2.	Kompetansekrav og opplæring	23
6.3.	Vedlikeholdstrening og øving	24
7.	Krav til utforming, distribusjon og offentliggjøring av beredskapsplaner	24

1. PLANENS FORMÅL OG VIRKEOMRÅDE

1.1. Planens formål

Formålet med overordnet beredskapsplan er å beskrive hvordan beredskapen i Bergen kommune er organisert, samordnet og dokumentert. Planen beskriver også hvilke prinsipper, prioriteringer og metoder som skal være førende for organiseringen av beredskap og utøvelse av beredskapsledelse i kommunen.

Planen er en administrativ plan som sammen med de operative beredskapsplanene som er omhandlet i dokumentet, skal imøtekomme de krav til overordnet beredskapsplan som fremkommer i lov og forskrift om kommunal beredskapsplikt.

Overordnet beredskapsplan skal være en administrativ del av alle beredskapsplaner som utarbeides og er gjeldende for Bergen kommune, på alle nivåer.

1.2. Planens virkeområde

Overordnet beredskapsplan er virksomhetsovergrepene, og gjelder for hele Bergen kommune.

2. FULLMAKTER

2.1. Byrådets fullmakter

I henhold til byrådets gjeldende fullmakter vedtatt av Bergen bystyre i sak 378-20 i møte 16. desember 2020, er byrådet delegert følgende fullmakter relevante for kommunens beredskap:

2.1.1. Kriseledelse

Kriseledelse, fullmaktenes § 8.

Byrådet selv er kommunens kriseledelse. Når krisesituasjoner krever raske vedtak og det derved ikke er tid til at hele byrådet kan samles, er kriseledelsen beslutningsdyktig når byrådsleder eller byrådsleders stedfortreder er til stede.

2.1.2. Hastesaker

Hastesaker, fullmaktenes § 7.

Byrådet selv har myndighet til å treffe vedtak i saker som skulle ha vært avgjort av et annet organ, når det er nødvendig å treffe et vedtak så raskt, at det ikke er tid til å innkalle det organet som skulle ha avgjort saken.

En melding om vedtak som er truffet i medhold av første punktum, skal legges fram i det neste møtet i det organet som skulle ha avgjort saken (jfr. Kommuneleien § 11-8).

2.1.3. Drift og organisering av egen virksomhet

Driftsansvar og organisering av egen virksomhet, fullmaktenes §§ 2.4 og 3.1.

Byrådet har ansvar og myndighet til å forestå den løpende drift av kommunens virksomhet, jfr. § 2.4. Byrådet organiserer selv sin virksomhet og administrasjon, jfr. § 3.1.

2.2. Fullmakter for byrådsleder eller byrådsleders stedfortreder

Byrådsleder eller byrådsleders stedfortreder har følgende fullmakter relevante for kommunens beredskap:

2.2.1. Krisefullmakten

Byrådsleder eller byrådsleders stedfortreder har nødvendige fullmakter til å handle på byrådets vegne når krisesituasjoner krever raske vedtak og det derved ikke er tid til at hele byrådet kan samles.

Fullmakten innebærer myndighet til å beslutte mobilisering av kommunens kriseledelse, og derved beslutte at den oppståtte situasjon skal håndteres som en krise ved bruk av kommunens beredskapsordning.

Fullmakten innebærer videre myndighet til å benytte unntaksbestemmelser i lovverket, når hastemomentet i krisehåndteringen begrunner bruk av unntakshjemmel.

2.2.2. Stedfortrederfullmakten

Vakthavende byråd er byrådsleders stedfortreder i kriser når byrådsleder ikke er tilgjengelig eller ikke er stand til å ivareta sin funksjon selv.

Ordningen med vakthavende byråd som byrådsleders stedfortreder i kriser, endrer ikke vedtatt ordning med fast settebyråd ellers.

2.2.3. Håndteringsfullmakten

Vakthavende kommunaldirektør ivaretar håndteringen av krisen inntil det oppnås kontakt med vakthavende byråd eller byrådsleder. Handlinger kan iverksettes vegne av Bergen kommune når dette er nødvendig for å redde liv, helse, eiendom eller annen interesse fra en fare for skade, og denne skaderisikoen er langt større enn skaderisikoen ved handlingen, og det ikke er forsvarlig å avvente handlingen til det oppnås kontakt.

Beredskapssjef og vakthavende samvirkekoordinator som beredskapssjef sin faste stedfortreder ivaretar Bergen kommunes håndtering av krisesituasjoner i henhold til gjeldende operative beredskapsplaner inntil det oppnås kontakt med vakthavende kommunaldirektør eller vakthavende byråd i vakthavende kommunaldirektørs sted.

Alle ansatte i Bergen kommune har fullmakt til å håndtere kriser innenfor sine ordinære fullmakter og ved bruk av lovlige virkemidler regulert i lov og forskrift.

3. BEREDSKAPSORGANISASJONEN

Bergen kommune har organisert en kriseledelse og en beredskapsorganisasjon for å kunne håndtere ekstraordinære hendelser, situasjoner og tilstander, heretter kalt krise- og beredskapssituasjoner, som ikke like hurtig og effektivt kan håndteres av den daglige driftsorganisasjonen.

Det er for å kunne håndtere krise- og beredskapssituasjoner effektivt og forsvarlig at byrådsleder, eller vakthavende byråd som byrådsleders stedfortreder, er tildelt byrådets fullmakter når det ikke er tid til at hele byrådet kan samles, og så langt det er nødvendig i håndteringen av krise- og beredskapssituasjoner som rammer eller berører kommunen.

I krisefullmakten ligger myndighet til å mobilisere og benytte alle ressurser i eller som er tilgjengelige for kommunen, uavhengig av tilhørighet eller organisatorisk plassering i den daglige driftsorganisasjonen.

I en krise- og beredskapssituasjon eller når en krise truer, og håndteringen ikke kan ivaretas på en forsvarlig måte av den ordinære driftsorganisasjonen innenfor ordinære fullmakter, skal byrådet og/eller den vaktgående kriseledelsen mobilisere for å håndtere situasjonen og lede beredskapsorganisasjonen.

Så raskt det er mulig å samle byrådet, skal vedtak som i normalsituasjon fattes av byrådet, fattes av byrådet selv.

Kriseledelsen sin fremste oppgave vil alltid være håndtering av selve krisen og iverksettelse av nødvendige tiltak. Utarbeidelse av dokumentasjon knyttet til vedtak og beslutninger vil derfor måtte tilpasses krisesituasjonen og den ressursdisponeringen som til enhver tid vurderes som riktig og påkrevd. Dette innebærer at graden av dokumentasjon kan variere i ulike krisesituasjoner og at dokumenter kan bli utarbeidet i ettertid dersom det anses som nødvendig for å kunne håndtere krisen på en best mulig måte.

Den vaktgående kriseledelsen skal så snart det er forsvarlig og så tidlig som mulig, overføre håndteringen og den videre oppfølgingen av beredskapssituasjonen til den daglige driftsorganisasjonen, herunder demobilisere beredskapsorganisasjonen og seg selv.

Bergen kommune skal tilstrebe å komme tilbake i en normal driftssituasjon hvor de ordinære fullmakter gjelder, så snart dette er mulig og forsvarlig, normalt innen 72 timer. Ved mobilisering av kriseledelsen skal det settes en start- og sluttdato for bruk av krisefullmakten.

I langvarige og ekstraordinære situasjoner der det ikke viser seg mulig å angi en sluttdato, kan bruken av krisefullmakt utvides slik at denne har en total varighet av inntil fjorten dager.

Beredskapsorganisasjonen i Bergen kommune skal være funksjonsavhengig og ikke personavhengig. Det vil si at den skal bestå av funksjoner som alltid er bemannet og tilgjengelig, og at den ikke er avhengig av at bestemte personer er til stede. Dette krever forsvarlig opplæring av alle personer som skal bekle de ulike funksjonene.

Beredskapssjef i Bergen kommune er ansvarlig for å koordinere og dokumentere det overordnede beredskapsarbeidet, og for å trene og øve den vaktgående kriseledelsen.

Beredskapsorganisasjonen består av tre nivåer som har ulike ansvarsområder og oppgaver:

Strategisk nivå representerer kommunes øverste politiske og administrative ledelse, forsterket med sentrale faglige støttefunksjoner. Det strategiske nivå skal primært ivareta kommunens overordnede interesser, herunder sikre driftskontinuitet og ivareta kommunens tillit og omdømme.

Operasjonelt nivå er en støtteenhet til det strategiske nivået ved svært alvorlige, store eller komplekse beredskapssituasjoner som rammer kommunen eller bysamfunnet.

Taktisk nivå er den kommunale resultatenheter som er rammet av en beredskapshendelse eller de representanter og ressurser kommunen disponerer på ett eller flere innsatssteder.

3.1. Byrådet

Byrådet er Bergen kommunes kriseledelse og den øverste beslutningsmyndigheten i beredskapsorganisasjonen. Byrådet er en del av det strategiske nivået. Bergen kommune sin vaktgående kriseledelse vil i en krisesituasjon eller når en krise truer, fungere som støtte i den operative krisehåndteringen.

Det er byrådet som beslutter hvordan kriseledelsen og beredskapsorganisasjonen i kommunen skal være organisert. Dette skjer gjennom byrådsvedtak av Overordnet beredskapsplan for Bergen kommune, administrativ del.

Når krisesituasjoner krever raske vedtak, og det ikke er tid til at et beslutningsdyktig byråd kan samles, er kriseledelsen beslutningsdyktig når byrådsleder eller byrådsleders stedfortreder er til stede.

3.2. Samvirkevakten i Bergen kommune

Samvirkevakten i Samfunnssikkerhetens hus er Bergen kommunes vakt- og varslingssentral for alle krise- og beredskapshendelser. Samvirkevakten er en del av det operasjonelle nivået.

Samvirkevakten består av følgende døgnskuttierlige kommunale vakttjenester:

Vaktsentralen for vei, vann og avløp, Responssenteret for trygghetsalarmer og velferdsteknologi, Informasjonssikkerhetsvakten og vakthavende samvirkekoordinator. Vakthavende samvirkekoordinator koordinerer aktiviteten i Samvirkevakten ved krise- og beredskapshendelser.

Alle krise- og beredskapshendelser i Bergen kommune skal varsles til Samvirkevakten på Bergen kommunes felles krise- og beredskapstelefonnummer. Dette gjelder uavhengig av hvor og i hvilken del av organisasjonen hendelsene inntreffer, og selv om krise- og beredskapshendelsen allerede er varslet til nødetatene eller internt i egen byrådsavdeling.

Interne enheter eller eksterne organisasjoner som ønsker å komme i kontakt med Bergen kommune utenfor normal arbeidstid med forespørsler som ikke er varsling av krise- og beredskapssituasjoner, skal benytte Samvirkevaktens ordinære telefonnummer.

I Samvirkevakten er det permanent tilrettelagt for å etablere Samvirkesenter for relevante regionale beredskapsaktører ved behov. Regionale beredskapsaktører kan ta initiativ til å etablere Samvirkesenter ved å kontakte Samvirkevakten.

Beredskapssjefen i Bergen kommune har ansvar for å koordinere driften i Samvirkevakten, og det tillates ikke at Samvirkevakten er ubemannet på noe tidspunkt. Samvirkevakten har ansvar for å varsle øvrige virksomhetsovergrepene vaktordninger i Bergen kommune i krise- og beredskapssituasjoner.

3.3. Kommunens virksomhetsovergrepene vaktordninger

De vaktordninger som her beskrives er virksomhetsovergrepene. Fullmakter til å handle på vegne av Bergen kommune innenfor eget ansvarsområde gjelder også utenfor normal arbeidstid.

Vaktordningene er bemannet hele døgnet hele året, men fungerer som hjemmevaktordning utenfor normal arbeidstid. Alle vaktordningene kan kontaktes gjennom Samvirkevakten.

3.3.1. Vakthavende byråd

Vakthavende byråd er byrådsleders stedfortreder ved krise- og beredskapshendelser, når byrådsleder ikke er tilgjengelig eller ikke er stand til å ivareta sin funksjon selv.

Funksjonen sikrer kontinuerlig tilstedeværelse av og tilgjengelighet på byrådets fullmakter og beslutningsmyndighet utenfor normal arbeidstid, i situasjoner og saker som haster og som ikke kan vente til påfølgende arbeidsdag, eller til byrådet er samlet og beslutningsdyktig, eller til byrådsleder eller berørt ansvarlig byråd er tilgjengelig og overtar ansvaret for håndteringen.

Funksjonen vakthavende byråd bemannes av sittende byråder i Bergen kommune. Byrådsleder har ansvar for drift av vaktordningen for vakthavende byråd.

Det er vakthavende kommunaldirektør som har ansvar for å kontakte vakthavende byråd.

3.3.2. Vakthavende kommunaldirektør

Vakthavende kommunaldirektør er representant for den administrative ledelsen i Bergen kommune og kommunaldirektørkollegiet.

Vakthavende kommunaldirektør håndterer situasjoner og saker som haster og som derfor ikke kan vente til påfølgende arbeidsdag eller til berørt ansvarlig kommunaldirektør er tilgjengelig og overtar ansvaret for håndteringen.

Funksjonen vakthavende kommunaldirektør bemannes av personer som er ansatt i stilling som kommunaldirektør i Bergen kommune. Det er kommunaldirektør ved Byrådsleders avdeling som har ansvar for drift av vaktordningen for vakthavende kommunaldirektør. Det tillates ikke at funksjonen er ubemannet eller fraværende på noe tidspunkt.

I særskilte og avgrensede tidsperioder der det ikke er mulighet for å ha tilstedeværelse av noen av kommunaldirektørene, kan funksjonen bemannes av beredskapssjef i Bergen kommune etter beslutning av kommunaldirektør i Byrådsleders avdeling.

De personer som inngår i vaktordningen og innehar funksjonen vakthavende kommunaldirektør, skal være sikkerhetsklarert til hemmelig eller strengt hemmelig.

3.3.3. Vaktstående samvirkekoordinator

Vaktstående samvirkekoordinator er beredskapssjef i Bergen kommune sin stedfortreder ved krise- og beredskapshendelser, og ivaretar Samfunnssikkerhetens hus sine ansvarsoppgaver ved krise- og beredskapshendelser når beredskapssjef ikke er tilgjengelig eller ikke er stand til å ivareta sin funksjon selv.

Funksjonen vaktstående samvirkekoordinator bemannes av personer som er ansatt i stilling som samvirkekoordinator i Samfunnssikkerhetens hus i Bergen kommune. Det er beredskapssjef som har ansvar for drift av vaktordningen for vaktstående samvirkekoordinator. Det tillates ikke at funksjonen er ubemannet eller fraværende på noe tidspunkt.

Vaktstående samvirkekoordinator har ansvar for å overvåke relevante informasjonskilder for tidlig å kunne identifisere faresignaler og iverksette tiltak for å forhindre at faresituasjoner får utvikle seg til ulykkeshendelser. Samvirkekoordinator skal videre bidra til en tidlig og effektiv respons og håndtering av krise- og beredskapshendelser som oppstår, slik at konsekvensene av hendelsene minimeres.

Vaktstående samvirkekoordinator sine fullmakter til å iverksette tiltak og forplikte Bergen kommune økonomisk eller på annen måte ved krise- og beredskapshendelser, dokumenteres i gjeldende beredskapsplanverk eller besluttes av vaktstående kommunaldirektør i hvert enkelt tilfelle.

Dersom verken vaktstående kommunaldirektør eller vaktstående byråd er tilgjengelig for beslutning innen forsvarlig tid ved krise- og beredskapshendelser, ivaretar vaktstående samvirkekoordinator Bergen kommunes interesser på vegne av beredskapssjef til det oppnås kontakt med vaktstående kommunaldirektør eller vaktstående byråd. Det tillates ikke at funksjonen er ubemannet eller fraværende på noe tidspunkt.

De personer som inngår i vaktordningen og innehar funksjonen vaktstående samvirkekoordinator, skal være sikkerhetsklarert til hemmelig eller strengt hemmelig.

3.3.4. Vaktstående informasjonsrådgiver

Vaktstående informasjonsrådgiver skal sikre at Bergen kommune raskt og effektivt kan informere og kommunisere internt og eksternt utenfor normal arbeidstid, i situasjoner og saker som haster og som ikke kan vente til påfølgende arbeidsdag.

Funksjonen vaktstående informasjonsrådgiver bemannes av personer som er ansatt som kommunikasjonsrådgivere eller tilsvarende i Bergen kommune. Annet personell kan inngå i vaktordningen dersom de er gitt nødvendig opplæring.

Det er kommunaldirektør ved Byrådsleders avdeling som har ansvar for drift av vaktordningen for vaktstående informasjonsrådgiver. Det faglige ansvaret for at personellet som inngår i vaktordningen har de nødvendige kvalifikasjoner, påligger kommunikasjonsdirektør i Bergen kommune. Det tillates ikke at funksjonen er ubemannet eller fraværende på noe tidspunkt.

3.3.5 Vaktstående psykososial krisestøtte

Vaktstående psykososial krisestøtte skal sikre at Bergen kommune raskt og effektivt kan gi kvalifisert psykososial krisestøtte og annen nødvendig oppfølging til personer som har behov for særskilt oppfølging utenfor normal arbeidstid, i situasjoner og saker som haster og som ikke kan vente til påfølgende arbeidsdag.

Funksjonen vaktstående psykososial krisestøtte bemannes av kvalifisert personell med relevant utdanning som er ansatt i Bergen kommune, og primært i Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig.

Det er kommunaldirektør ved Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig som har ansvar for drift av vaktordningen for vaktstående psykososial krisestøtte. Det faglige ansvaret for at personellet som inngår i vaktordningen har de nødvendige kvalifikasjoner, påligger den funksjon som angjeldende kommunaldirektør bemyndiger. Det tillates ikke at funksjonen er ubemannet eller fraværende på noe tidspunkt.

3.3.6 Vaktstående samfunnsmedisin

Vaktstående samfunnsmedisin skal sikre at Bergen kommune har tilgjengelig samfunnsmedisinsk faglig kompetanse utenfor normal arbeidstid, i situasjoner og saker som haster og som ikke kan vente til påfølgende arbeidsdag.

Vaktstående samfunnsmedisin er kommunelegen og smittevernlegen i Bergen kommune sin stedfortreder, og ivaretar deres ansvarsoppgaver utenfor normalarbeidstid og når funksjonene ikke er tilgjengelig eller ikke er stand til å ivareta sine funksjoner selv.

Vaktstående samfunnsmedisin bemannes av leger som har kompetanse som spesialist i samfunnsmedisin eller som ansatt i en samfunnsmedisinsk stilling i Bergen kommune, primært i Byrådsavdeling for helse, eldre og frivillighet.

Det er kommunaldirektør ved Byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet som har ansvar for drift av vaktordningen for vaktstående samfunnsmedisin. Det faglige ansvaret for at personellet som inngår i vaktordningen har de nødvendige kvalifikasjoner, påligger den funksjon som angjeldende kommunaldirektør bemyndiger. Det tillates ikke at funksjonen er ubemannet eller fraværende på noe tidspunkt.

3.4. Bergen kommunens vaktstående kriseledelse

Bergen kommune sin overordnede og alltid tilgjengelige krise- og beredskapsledelse, er organisert på det strategiske nivå. Dette er fordi de langt fleste krise- og beredskapssituasjoner som rammer eller som berører kommunen primært trenger tilstedeværelse av strategiske ressurser, samtidig som det strategiske nivå i de fleste beredskapssituasjoner selv kan ivareta de operasjonelle oppgavene knyttet til kriseledelse på en tilfredsstillende måte.

For å kunne være tilgjengelig til enhver tid og samtidig kunne ivareta de strategiske, og om nødvendig de operasjonelle, arbeidsoppgavene på en tilfredsstillende måte, består Bergen kommunes vaktstående kriseledelse av de overordnede og flerfaglige vaktfunksjoner som til enhver tid er på vakt. Disse er: vaktstående byråd, vaktstående kommunaldirektør, vaktstående samvirkekoordinator, vaktstående informasjonsrådgiver, vaktstående psykososial krisestøtte og vaktstående samfunnsmedisin.

Den vaktgående kriseledelsen består av følgende funksjoner: byrådsleder, kommunaldirektør, beredskapskoordinator, leder informasjon, leder psykososial støtte og leder samfunnsmedisin.

Ved å organisere den vaktgående kriseledelsen med disse funksjonene, sikrer kommunen at både den politiske og administrative ledelsen er representert, samtidig som de to lovpålagte fagområdene informasjon og psykososial støtte, samt samfunnsmedisinsk- og beredskapsfaglig ekspertise, er til disposisjon.

Den vaktgående kriseledelsen kan mobiliseres redusert dersom det åpenbart ikke er behov for enkelte av funksjonene, eller den kan mobiliseres forsterket med ledere eller vaktfunksjoner fra andre relevante fagområder, alt tilpasset potensialet i den krise- beredskapssituasjon som skal håndteres.

I langvarige krise- og beredskapssituasjoner bør det vurderes om det er nødvendig å etablere flere skift i den vaktgående kriseledelsen. De ulike funksjonene skal da bemannes med personell som til vanlig inngår i de vaktfunksjonene som benyttes til å bemanne kriseledelsen. Et skift bør ikke ha en lenger varighet enn 12 timer.

Når den vaktgående kriseledelsen mobiliseres, gjøres dette til Samvirkevakten i Samfunnssikkerhetens hus, dersom ikke annet uttrykkelig blir besluttet og kommunisert i mobiliseringsordren. Funksjonene i den vaktgående kriseledelsen skal mobiliseres så raskt som mulig og senest innen 60 minutter. Den vaktgående kriseledelsen rapporterer fortløpende til byrådet gjennom funksjonen byrådsleder.

3.4.1. Byrådsleder

Funksjonen byrådsleder bemannes av byrådsleder selv eller av vakthavende byråd som byrådsleders stedfortreder. Byrådsleder representerer byrådet og den politiske ledelsen i kommunen og er øverste leder og beslutningsmyndighet i den vaktgående kriseledelsen. Byrådsleder har krisefullmakt dersom ikke et beslutningsdyktig byråd kan samles. Funksjonen sikrer tilstedeværelse av fullmakter og beslutningsmyndighet i krise- og beredskapssituasjoner.

Byrådsleder skal ved mobilisering av den vaktgående kriseledelsen holde byrådet løpende orientert om situasjonsutviklingen, og fortløpende vurdere behovet for å mobilisere et beslutningsdyktig byråd som Bergen kommunes kriseledelse og øverste beslutningsmyndighet i Bergen kommunes beredskapsorganisasjon. Byrådsleder har ansvar for drift av vaktordningen for vakthavende byråd.

Byrådsleder representerer og uttaler seg på vegne av Bergen kommune, herunder til media, i en krise- og beredskapssituasjon, dersom ikke annet blir besluttet som en del av krise- og beredskapshåndteringen.

Byrådsleder har ansvar for varsling av og rapportering til byrådet, statsforvalteren i Vestland og til øvrige relevante nasjonale myndigheter, samt for at Bergen kommune møter med relevant representant dersom Fylkesberedskapsrådet innkalles. Byrådsleder har videre ansvar for å holde bystyret informert gjennom ordfører når det er nødvendig eller etterspørres.

3.4.2. Kommunaldirektør

Funksjonen kommunaldirektør bemannes av vakthavende kommunaldirektør og har ansvar for å organisere det operative arbeidet i den vaktgående kriseledelsen. Kommunaldirektør rapporterer til byrådsleder.

Kommunaldirektør har ansvar for å mobilisere og demobilisere den vaktgående kriseledelsen og beredskapsorganisasjonen etter byrådsleders eller byrådets beslutning. Funksjonen sikrer tilstedeværelse av vakthavende kommunaldirektørs fullmakter og beslutningsmyndighet i krise- og beredskapssituasjoner.

Kommunaldirektør har ansvar for å sikre at krise- og beredskapshåndteringen er planlagt, koordinert og følger de prinsipper som er gjeldende for krise- og beredskapsledelse i Bergen kommune. Funksjonen har videre ansvar for å holde øvrige kommunaldirektører informert i krise- og beredskapssituasjoner.

En annen kommunaldirektør kan tre inn og overta funksjonen kommunaldirektør i den vaktgående kriseledelsen, dersom dette avtales mellom vedkommende og vakthavende kommunaldirektør. Dersom dette gjennomføres, skal beredskapsorganisasjonen informeres om dette.

Vakthavende kommunaldirektør er valgt som ansvarlig for det operative arbeidet i den vaktgående kriseledelsen fordi personene som bemanner funksjonen er sikkerhetsklarert, og fordi dette gir best forutsetninger for å sikre tilstedeværelse av nødvendig kompetanse og kontinuitet i utøvende operativ krise- og beredskapsledelse over tid.

3.4.3. Beredskapskoordinator

Funksjonen beredskapskoordinator bemannes av vakthavende samvirkekoordinator, og rapporterer til kommunaldirektør. Når beredskapskoordinator mobiliseres til den vaktgående kriseledelsen, bør funksjonen vakthavende samvirkekoordinator så snart som mulig bemannes og opprettholdes av innkalt kompetent personell fra Samfunnssikkerhetens hus.

Beredskapskoordinator er kommunaldirektør sin assistent og skal bistå med å sikre at arbeidet i den vaktgående kriseledelsen gjennomføres på en systematisk og effektiv måte. Dette innebærer kvalitetssikring av den vaktgående kriseledelsens bruk av stabsprosessen proaktiv stabsmetodikk, og føring av tilhørende logg og tavler. I tillegg skal beredskapskoordinator utføre de aksjonene som blir tildelt for å avlaste andre funksjoner i den vaktgående kriseledelsen.

3.4.4. Leder informasjon

Funksjonen leder informasjon bemannes av vakthavende informasjonsrådgiver, og rapporterer til kommunaldirektør. Funksjonen har ansvar for å sikre at Bergen kommune raskt og effektivt kan informere og kommunisere internt og eksternt i krise- og beredskapssituasjoner, og for at frigitt informasjon er korrekt og koordinert med relevante eksterne aktører.

Leder informasjon skal sørge for at kommunen så tidlig som mulig er i stand til fortløpende å kommunisere frigitt informasjon om krise- og beredskapssituasjoner til viktige interessenter, herunder media, gjennom relevante kommunikasjonskanaler.

Leder informasjon skal fortløpende innhente informasjon og utarbeide forslag til frigitt informasjon. All frigitt informasjon skal godkjennes av vakthavende kommunaldirektør før publisering.

Dersom leder informasjon har ledig kapasitet, står denne til disposisjon for kommunaldirektør, også innenfor andre ansvarsområder enn sitt primære.

3.4.5. Leder psykososial støtte

Funksjonen psykososial støtte bemannes av vakthavende psykososial krisestøtte, og rapporterer til kommunaldirektør. Leder psykososial støtte har ansvar for å vurdere behovet for og for å iverksette nødvendig omsorg og ivaretagelse av personer som er rammet eller berørt av en krise- og beredskapssituasjon. Dette gjelder også for innsatsmannskaper som er eller har vært i innsats.

Dersom leder psykososial støtte har ledig kapasitet, står denne til disposisjon for kommunaldirektør, også innenfor andre ansvarsområder enn sitt primære.

3.4.6. Leder samfunnsmedisin

Funksjonen leder samfunnsmedisin bemannes av vakthavende samfunnsmedisin, og rapporterer til kommunaldirektør. Funksjonen har ansvar for de kommunale medisinskfaglige vurderingene og tiltakene som iverksettes for å ivareta liv og helse i en krise- og beredskapssituasjon. Dette gjelder også for innsatsmannskaper som er eller har vært i innsats.

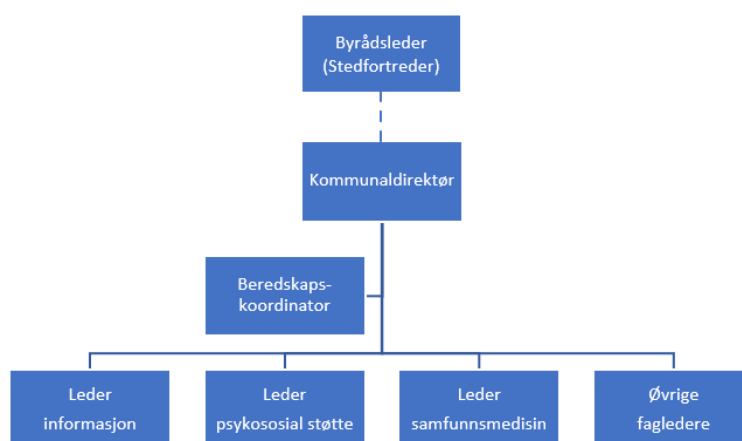
Dersom leder samfunnsmedisin har ledig kapasitet, står denne til disposisjon for kommunaldirektør, også innenfor andre ansvarsområder enn sitt primære.

3.4.7. Øvrige fagledere

Funksjonen kommunaldirektør kan og bør så tidlig som mulig mobilisere den fagekspertise som er nødvendig for å kunne håndtere en krise- og beredskapssituasjon på en forsvarlig måte. Den mobiliserte fagekspertise vil inngå i den vaktgående kriseledelsen som fagledere innenfor sine fagområder. Slike fagledere kan være andre kommunaldirektører, ledere for spesialiserte kommunale fagenheter eller ledere for generelle fagområder som juss, økonomi eller administrasjon. Det kan også mobiliseres eksterne fagledere som normalt ikke tilhører Bergen kommune.

Dersom en mobilisert fagleder har ledig kapasitet, står denne til disposisjon for kommunaldirektør, også innenfor andre ansvarsområder enn sitt primære.

3.4.6. Illustrasjon av den vaktgående kriseledelsen

Den stiplede linjen til byrådsleder illustrerer at funksjonen i kortere perioder eller ved mindre hendelser, for eksempel hendelser hvor det åpenbart ikke er behov for å benytte byrådets fullmakter, kan holdes orientert av kommunaldirektør uten å mobilisere.

3.5. Kommunens operasjonelle krisestab

Kommunaldirektør bør mobilisere en eller flere operasjonelle krisestaber ved så alvorlige, store eller komplekse krise- og beredskapssituasjoner at den vaktgående kriseledelsen ikke selv kan ivareta de operasjonelle oppgavene i tillegg til sine primære strategiske oppgaver med å ivareta kommunens overordnede interesser, herunder driftskontinuitet og tillits- og omdømmeivaretagelse.

Mobiliserte operasjonelle krisestaber vil være et bindeledd mellom det strategiske og det taktiske nivået, og bistå disse med kompetanse, kapasitet, kommunikasjon, koordinering, ressursmobilisering og personellivaretagelse.

Når en eller flere krisestaber er mobilisert, vil den eller de kommunisere med det taktiske nivå og koordinere med det operasjonelle nivået i samarbeidende beredskapsorganisasjoner. Det strategiske nivå skal da konsentrere sin kommunikasjon og koordinering mot det strategiske nivået i eksterne organisasjoner og mot interessenter.

Ettersom det sjelden vil være et behov for å mobilisere operasjonelle krisestaber og det kan oppstå behov for forskjellige krisestaber innenfor ulike ansvarsområder, er det ikke kostnadseffektivt å ha vaktgående personell tilgjengelig. Den beredskapsløsning som er valgt for Bergen kommune er derfor at Samvirkevakten primært ivaretar det operasjonelle nivå, og at mobilisering av operasjonelle krisestaber sekundært gjennomføres ved å gi oppdrag til relevante kommunal- eller etatsdirektører om å mobilisere nødvendige faglige krisestaber så snart som mulig.

Mobiliserte krisestaber ledes av stabssjef utpekt av kommunaldirektør. Stabssjef tildeles oppdrag og myndighet av og rapporterer til kommunaldirektør, eller den funksjon i den vaktgående kriseledelsen som kommunaldirektør utpeker.

3.6. Kommunens taktiske innsatsledelser

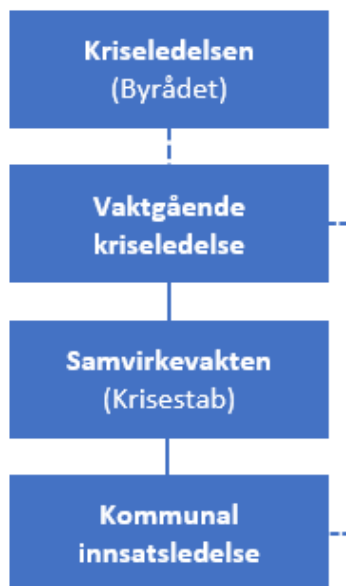
Alle kommunale innsatsenheter vil utgjøre det taktiske nivået i Bergen kommunes beredskapsorganisasjon. Det vil således kunne være flere taktiske enheter i innsats samtidig på flere ulike geografiske steder. De ulike enhetene vil kunne yte innsats innenfor ulike fagområder. Alle enhetene som er i innsats, vil ha en enhetsleder som leder innsatsen på innsatsstedet innenfor sitt fagområde. De ulike enhetslederne rapporterer til tilhørende krisestab, eller direkte til den vaktgående kriseledelsen dersom krisestab ikke er mobilisert.

På et hendelsessted der flere kommunale innsatsenheter yter innsats sammen, skal det oppnevnes en kommunal innsatsleder som koordinerer all kommunal innsats på stedet og som rapporterer samlet til krisestaben eller direkte til den vaktgående kriseledelsen dersom krisestab ikke er mobilisert. Vedkommende skal opptre som kommunens representant overfor eventuelle nødetater eller andre organisasjoner som yter innsats på stedet. Dersom enhetene ikke enes om hvem som skal være kommunens innsatsleder på stedet, oppnevnes denne av kommunaldirektør.

Dersom det er en kommunal resultatenheter som er rammet eller berørt av en krise- og beredskapshendelse, er resultatenhetsleder eller stedfortreder på aktuell resultatenheter automatisk innsatsleder på hendelsesstedet. Dersom det er flere resultatenheter som er rammet eller berørt av samme krise- og beredskapshendelse, og det er flere samtidige hendelsessteder, vil det være flere kommunale innsatsledere i innsats parallelt.

Kommunens innsatsledere rapporterer til tilhørende krisestab, eller direkte til den vaktgående kriseledelsen dersom krisestaben ikke er mobilisert.

3.7. Illustrasjon av Bergen kommunes beredskapsorganisasjon

Den stiplede linjen illustrerer at vaktgående kriseledelse kan ivareta sin funksjon uten å mobilisere ved hendelser der dette er tilstrekkelig, samt at kommunikasjonen fra vaktgående kriseledelse kan gå direkte til kommunal innsatsledelse når krisestab ikke er mobilisert.

3.8 Intern beredskapsorganisering

Bystyrets kontor, alle byrådsavdelinger og resultatenheter har ansvar for å etablere, organisere og vedlikeholde en tilfredsstillende beredskap i egen organisasjon.

Dersom noen av enhetene rammes eller berøres av en krise- og beredskapshendelse, har de selv ansvar for å varsle om krise- og beredskapssituasjonen til Samvirkevakten, slik at Bergen kommune kan mobilisere sin beredskapsorganisasjon. Varsling til Samvirkevakten skal gjennomføres selv om nødetatene, egen enhet eller byrådsavdeling er varslet om hendelsen.

Når beredskapsorganisasjonen er mobilisert, vil rammet eller berørt enhet utgjøre en del av det taktiske nivået i kommunens beredskapsorganisasjon, og enhetens leder eller stedfortreder være kommunal innsatsleder.

Alle deler av kommunen, herunder kommunaldirektører og resultatenhetsledere beslutter selv hvordan de vil organisere sin beredskap i egen enhet. Beredskapsorganiseringen skal beskrives i en beredskapsplan. Beredskapsorganiseringen kan ikke være i strid med innholdet i kommunens overordnede beredskapsplaner, og denne administrative plan skal være en administrativ del av alle beredskapsplaner som utarbeides og benyttes i Bergen kommune.

4. BEREDSKAPSDOKUMENTASJON

Sammen med denne administrative del, består Overordnet beredskapsplan for Bergen kommune også av Overordnet beredskapsplan, operativ del.

Den operative planen vil være et eget dokument som ikke nødvendigvis vil være lagret i samme dokument eller fil som administrativ del eller underliggende operative planer.

Alle operative beredskapsplaner er ment benyttet aktivt under håndteringen av en krise- og beredskapssituasjon, mens grunnleggende kunnskaper om denne administrative del av planen forutsettes innlært.

4.1. Overordnet beredskapsplan, administrativ del

Overordnet beredskapsplan, administrativ del, skal beskrive hvordan beredskapen i Bergen kommune er organisert, samordnet og dokumentert, samt beskrive hvilke prinsipper, prioriteringer og metoder som skal være førende før organiseringen av beredskapen og utøvelse av beredskapsledelse i kommunen.

Overordnet beredskapsplan, administrativ del, er virksomhetsovergripende for alle deler av Bergen kommune, herunder bystyrets kontor, byrådet, alle byrådsavdelinger og alle resultatenheter. Planen skal være en administrativ del av alle beredskapsplaner som utarbeides og som skal være gjeldende for Bergen kommune på alle nivåer.

Byrådsleders avdeling er ansvarlig for utarbeidelse og revisjon av Overordnet beredskapsplan, administrativ del. Planen skal revideres minst hvert annet år, og revisjonen skal dokumenteres. Overordnet beredskapsplan, administrativ del, med tilhørende revisjoner, vedtas av byrådet.

4.2. Operative beredskapsplaner

De operative beredskapsplanene beskriver hvordan krise- og beredskapssituasjoner i Bergen kommune skal håndteres og dokumenteres. Planene skal bygges opp slik at de kan benyttes som effektive og aktive hjelpemidler under alle beredskapsfasene; varsling og mobilisering, håndtering og risikoreduksjon, og demobilisering og normalisering.

Det er tre nivåer på kommunens operative beredskapsplaner som tilsvarer og skal benyttes på de tre nivåene i beredskapsorganisasjonen; strategisk, operasjonelt og taktisk nivå. Den strategiske og den operasjonelle planen er virksomhetsovergripende, mens de taktiske beredskapsplanene utarbeides og gjelder for kommunes resultatenheter. På taktisk nivå skal det i tillegg til resultatenhetenes beredskapsplaner, utarbeides temaspesifikke beredskapsplaner der dette er lovpålagt eller vurdert som nødvendig.

Det er Byrådsleders avdeling ved beredskapssjef som er ansvarlig for utarbeidelse og revisjon av Overordnet beredskapsplan, operativ del, og for Operasjonell beredskapsplan. Planene skal revideres årlig og revisjonen skal dokumenteres. Overordnet beredskapsplan, operativ del, godkjennes av kommunaldirektør i Byrådsleders avdeling, mens Operasjonell beredskapsplan godkjennes av beredskapssjef.

Det er angjeldende resultatenhetsledere som er ansvarlig for utarbeidelse og revisjon av resultatenhetenes taktiske beredskapsplaner og de relevante temaspesifikke taktiske beredskapsplaner. Planene skal revideres årlig, og revisjonen skal dokumenteres. Planene godkjennes av angjeldende kommunaldirektører eller den de bemyndiger.

4.2.1. Strategisk beredskapsplan

Overordnet beredskapsplan, operativ del, gjelder for den vaktgående kriseledelsen. Planen skal inneholde nødvendige varslings-, mobiliserings- og kommunikasjonsplaner, samt funksjonsbeskrivelser, aktuelle aksjonskort og øvrige hjelpemidler for håndtering.

4.2.2. Operasjonell beredskapsplan

Operasjonell beredskapsplan gjelder for Samvirkevakten. Planen skal inneholde nødvendige varslings-, mobiliserings- og kommunikasjonsplaner, samt funksjonsbeskrivelser, aktuelle aksjonskort og øvrige hjelpemidler for håndtering. Operasjonell beredskapsplan har samme status som en temaspesifikk beredskapsplan, selv om den foreligger på operasjonelt og ikke taktisk nivå i beredskapsorganisasjonen.

4.2.3. Taktiske beredskapsplaner

Taktiske beredskapsplaner gjelder for den resultatenhetsplanen er laget for. Bystyrets kontor og byrådsavdelingenes administrasjon regnes som en egen resultat enhet i denne sammenheng. Planen skal som et minimum inneholde nødvendige varslings-, mobiliserings- og kommunikasjonsplaner, samt funksjonsbeskrivelser, aktuelle aksjonskort og øvrige hjelpemidler for håndtering. Planen skal også inneholde en driftskontinuitetsplan for resultat enheten.

Byrådsleders avdeling ved beredskapssjef er ansvarlig for å utarbeide og tilby resultat enhetene en taktisk operativ beredskapsplan som er generisk utformet. Det skal være opptil resultat enhetsleder å vurdere om resultat enheten skal utarbeide en egen plan eller benytte den generiske planen. Planene skal revideres årlig, og revisjonen skal dokumenteres.

Beredskapsplanverket for særlig store og selvstendige resultat enheter, herunder kommunale foretak, vil også inngå i kommunens beredskapsdokumentasjon som taktiske beredskapsplaner. Disse planverkene vil likevel kunne være så omfattende og komplekse at de internt i resultat enheten vil kunne være delt opp i flere nivåer.

Alle kommunale foretak skal ha tilfredsstillende beredskapsplanverk. Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom er ansvarlig for å utøve tilsyn for i sikre nødvendig utarbeidelse og revisjon av beredskapsplanverkene til kommunale foretak. Byrådsleders avdeling ved beredskapssjef skal bistå i slike tilsyn dersom det anmodes om dette.

4.3. Temaspesifikke beredskapsplaner

Temaspesifikke beredskapsplaner foreligger i to utgaver; planer som det er lovpålagt å utarbeide i henhold til lov om kommunal beredskapsplikt og øvrige temaspesifikke beredskapsplaner som utarbeides i henhold til særlovgivning eller fordi det har oppstått et behov for planene.

Resultat enheter som har ansvar for temaspesifikke beredskapsplaner, vil ha behov for flere beredskapsplaner; en for egen resultat enhet og de temaspesifikke planer de har ansvar for. De temaspesifikke planene vil være virksomhetsovergrepene, mens planen for resultat enheten kun vil gjelde for angjeldende resultat enhet.

4.3.1. Evakueringsplan

Det er et krav i lov og forskrift om kommunal beredskapsplikt at kommunen skal ha en plan for befolkningsevakuering. Planen skal være en del av Overordnet beredskapsplan, og vil foreligge som et vedlegg til Overordnet beredskapsplan, operativ del, og til Operasjonell beredskapsplan. Byrådsleders avdeling ved beredskapssjef er ansvarlig for utarbeidelse og revisjon av kommunens evakueringsplan.

4.3.2. Informasjonsplan

Det er et krav i lov og forskrift om kommunal beredskapsplikt at kommunen skal ha en plan for informasjon til befolkningen. Informasjonsplanen skal inneholde en plan for befolkningsvarsling, plan for mediesenter og plan for telefonsvarsenter. Planen skal være en del av Overordnet beredskapsplan, og vil foreligge som et vedlegg til Overordnet beredskapsplan, operativ del, og til Operasjonell operativ beredskapsplan. Byrådsleders avdeling ved kommunikasjonsdirektør er ansvarlig for utarbeidelse og revisjon av kommunens informasjonsplan.

4.3.3. Øvrige temaspesifikke beredskapsplaner

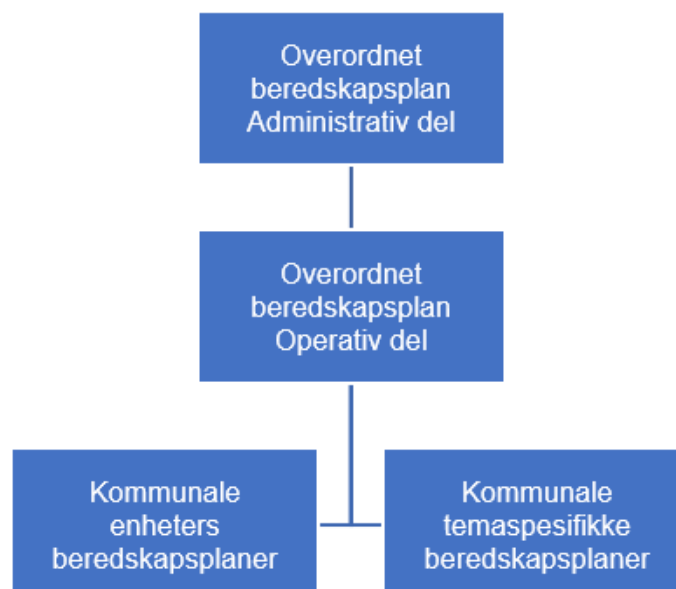
Det er et krav i særlover som gjelder innenfor ansvarsområdene til ulike resultatenheter i Bergen kommune, at temaspesifikke beredskapsplaner skal foreligge. Angjeldende byrådsavdelinger ved angjeldende resultatenhetsledere er ansvarlig for utarbeidelse og revisjon av eget beredskapsplanverk.

4.4. Ansvar for utarbeidelse, revisjon og øving av beredskapsplanene

Det tilligger alle byrådsavdelingene og angjeldende resultatenhetsledere å sikre utarbeidelse, årlig revisjon og forsvarlig øving av de taktiske enhetsberedskapsplaner og de temaspesifikke beredskapsplaner de har ansvaret for.

Byrådsleders avdeling ved beredskapssjef skal gjennomføre nødvendig tilsyn for å påse at beredskapsplanene utarbeides, revideres og øves på en forsvarlig måte. Alle byrådsavdelinger og resultatenheter plikter å bistå ved tilsyn, slik at dette kan gjennomføres på en effektiv og tilfredsstillende måte.

4.5. Illustrasjon av beredskapsplans-hierarkiet

4.6. Analyser som grunnlag for beredskapsplaner

Det er nødvendig for kvaliteten på beredskapsdokumentasjonen at denne er utarbeidet og revidert på bakgrunn av relevante analyser med tilhørende jevnlige revisjoner. Et viktig grunnlag for gode analyser er kunnskap og erfaring. Gode analyser bidrar til at ressursene kan utvikles og benyttes mest mulig effektivt innenfor forsvarlige kostnadsrammer. Beredskapsdokumentasjonen på alle nivå i Bergen kommune skal utarbeides og revideres med bakgrunn i risiko- og sårbarhetsanalyser med påfølgende beredskapsanalyser.

4.6.1. Risiko- og sårbarhetsanalyser

Lov om kommunal beredskapsplikt setter krav om at kommunens overordnede beredskapsplan skal være utarbeidet med utgangspunkt i en risiko- og sårbarhetsanalyse. Bergen kommunes reviderte overordnede beredskapsplan er utarbeidet med utgangspunkt i gjeldende overordnede og helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse for Bergen kommune.

En risiko- og sårbarhetsanalyse skal i denne sammenheng identifisere hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe, vurdere årsaker, sannsynlighet og konsekvens tilhørende hendelsene, og identifisere tiltak som er egnet til å redusere risikoen forbundet med hendelsene. En slik analyse skal primært danne grunnlag for en målrettet og systematisk risikostyring, men kan også benyttes som grunnlag for etablering av beredskap.

4.6.2. Beredskapsanalyser

For å kunne benytte funnene fra risiko- og sårbarhetsanalysen som et relevant grunnlag for beredskapsdokumentasjonen, er det nødvendig å bearbeide resultatene fra analysen i en beredskapsanalyse.

En beredskapsanalyse skal med utgangspunkt i de uønskede hendelsene i risiko- og sårbarhetsanalysen identifisere hvilke hendelser som skal utgjøre ytelsesrammene for den beredskapen som skal etableres. Ytelsesrammene bør bestå av hendelser med særlig høy risiko eller som gir organisasjonen særlige utfordringer, samt eventuelle lovpålagte eller virksomhetsinterne krav til hvilken beredskap som skal etableres.

Etter at ytelsesrammene er etablert, skal det settes verifiserbare ytelseskrav til beredskapsorganisasjonens respons og håndtering av hendelsene. Når ytelsesrammene og ytelseskravene er fastsatt, skal det identifiseres hvilke eksterne og interne ressurser som er nødvendig å benytte eller å etablere for å kunne respondere på og håndtere ytelsesrammene innenfor ytelseskravene.

Ved å sette verifiserbare krav til beredskapen, er det mulig å etterprøve om organisasjonen har etablert den beredskapsnivåen som er nødvendig. Resultatene fra beredskapsanalysen danner grunnlag for den beredskapen som beskrives i beredskapsdokumentasjonen.

5. PRINSIPPER, PRIORITERINGER OG METODE

Beredskapsorganiseringen og utøvelse av beredskapsledelse i Bergen kommune skal være forankret i anerkjente prinsipper, prioriteringer og metoder for krise- og beredskapsledelse.

Kommunen skal følge de nasjonale beredskapsprinsippene i sin beredskapsorganisering, og etterleve de proaktive prinsippene i sin beredskapsledelse. Utøvelsen av beredskapsledelse skal være potensialbasert, og prioriteringer skal gjøres på bakgrunn av prioriteringsrekkefølgen til beredskapsverdiene. For å sikre dette skal proaktiv stabsmetodikk benyttes.

5.1. De nasjonale beredskapsprinsippene

De nasjonale beredskapsprinsippene er anbefalt benyttet i all organisering av beredskap i det offentlige. Prinsippene er likhets-, nærhets-, ansvars- og samvirkeprinsippet, og disse legges til grunn for Bergen kommunes beredskapsorganisering.

5.1.1. Likhetsprinsippet

Likhetsprinsippet medfører at den organisering en organisasjon opererer med til daglig og den som benyttes i beredskapssituasjoner skal være så lik som mulig. Dette gjør det enklere å manøvrere i organisasjonen under hektiske situasjoner fordi ressurser, informasjonskanaler, og ansvars- og kommunikasjonslinjer allerede er innarbeidet og kjent.

I Bergen kommunes beredskapsorganisasjon er den politiske og den administrative ledelsen videreført i beredskapsorganisasjonen, og fagledere og resultatenhetsledere beholder sine funksjoner som sine enheters ledere også i beredskapsorganisasjoner.

5.1.2. Ansvarsprinsippet

Ansvarsprinsippet medfører at den som har ansvar for et fagområde i en normalsituasjon, også har ansvar for det samme området i beredskapssituasjoner. Ved å beholde et ansvarsområde på samme sted, er det enklere å finne og forholde seg til de riktige funksjonene og enhetene i beredskapssituasjoner der tid og effektiv kommunikasjon og beslutningstaking kan være kritiske faktorer.

Byrådsavdelingene, seksjonene og etatene i Bergen kommune beholder sine ansvarsområder i beredskapssituasjoner, og har ansvar for å etablere og bemanne de beredskapsressursene som ivaretar det angjeldende ansvarsområdet i beredskapsorganisasjonen.

5.1.3. Nærhetsprinsippet

Nærhetsprinsippet medfører at beredskapssituasjoner organisatorisk skal håndteres på lavest mulig nivå.

Resultatenhetslederne er Bergen kommunes innsatsledere for hendelser som rammer en resultatenhet.

5.1.4. Samvirkeprinsippet

Samvirkeprinsippet medfører at det stilles krav til at enhver organisasjon har et selvstendig ansvar for å sikre best mulig samvirke med interne og eksterne relevante aktører i beredskapssituasjoner.

Beredskapsorganisasjonen til Bergen kommune er en organisasjon der alle byrådsavdelinger deltar med sin særlige kompetanse. Samvirket mellom den politiske og administrative ledelsen i alle byrådsavdelingene, og bidraget til enheter med nødvendig kompetanse, medfører at kommunen kan opprettholde en effektiv og robust døgnskuttinuerlig beredskap.

5.2. De proaktive prinsippene

Etterlevelse av de proaktive prinsippene: sikker usikkerhets-, moderat overreaksjons- og første informasjons-prinsippet, skal sikre at Bergen kommune responderer så tidlig som mulig med tilstrekkelige ressurser i alle potensielle beredskapssituasjoner.

5.2.1. Sikker usikkerhets-prinsippet

Sikker usikkerhets-prinsippet innebærer at vakthavende kommunaldirektør, en resultatansvarlig leder eller en ansatt alltid bør velge å varsle eller å mobilisere beredskapsorganisasjonen dersom vedkommende er usikker på om det er nødvendig.

Det samme gjelder dersom det er usikkert om det er nødvendig å iverksette et tiltak som kan ha positiv effekt under en beredskapssituasjon. Tiltaket bør da iverksettes.

5.2.2. Moderat overreaksjons-prinsippet

Moderat overreaksjons-prinsippet innebærer at beredskapsorganisasjonen alltid og så tidlig som mulig bør forsøke å gjennomføre ressursmobilisering av et slikt omfang at det er tilgjengelig en overkapasitet på de viktigste ressursene.

5.2.3. Første informasjons-prinsippet

Første informasjons-prinsippet innebærer at Bergen kommune i utgangspunktet alltid bør forsøke å være først ute med informasjon til media og andre interessenter om de beredskapssituasjoner som rammer kommunen. Informasjonen bør alltid være så korrekt som mulig, selv om informasjonen kan gi kommunen negativ publisitet.

5.3. Beredskapsverdiene

All planlegging og ressursutnyttelse i beredskapssituasjoner skal i Bergen kommune ta utgangspunkt i ivaretagelse av beredskapsverdiene og prioriteringsrekkefølgen mellom disse.

Beredskapsverdiene er i prioritets rekkefølge:

1 - mennesker, 2 - ytre miljø og 3 - økonomiske verdier. Tillit/omdømme er en fjerde verdi.

Ivaretagelse av tillit og omdømme er imidlertid i vesentlig grad avhengig av hvordan kommunen ivaretar og klarer å formidle sin ivaretagelse av de tre øvrige beredskapsverdiene, slik at verdien ikke inngår direkte i prioriteringsrekkefølgen.

Prioriteringsrekkefølgen gjelder på to områder. Ved ressursknapphet på ressurser som kan benyttes i innsats for å ivareta flere av verdiene, bør ressursene alltid prioriteres i innsats for å ivareta den høyest prioriterte beredskapsverdien. Dette er ikke til hinder for at parallelle aksjoner for å ivareta flere av verdiene samtidig kan iverksettes.

Prioriteringsrekkefølgen gjelder også i situasjoner der innsats for å ivareta en verdi kan utgjøre en risiko for å gjøre skade på en av de andre beredskapsverdiene. I slike tilfeller bør innsats ikke iverksettes dersom innsats mot en lavere rangert verdi kan utgjøre en uakseptabel risiko for skade på en høyere rangert verdi. Særlig gjelder dette dersom innsats for å berge miljøet eller økonomiske verdier kan utgjøre en uakseptabel risiko for innsatsmannskapene.

5.3.1. Mennesker

Det skal alltid prioriteres høyest å ivareta mennesker. Det er den direkte innsatsen for å berge menneskers liv og helse som primært skal prioriteres, men også den videre psykososiale ivaretagelsen er en svært viktig oppgave innen kommunal beredskap som bør prioriteres.

Psykososial oppfølging, annen omsorg og informasjon til mennesker som er direkte eller indirekte involvert, til deres pårørende, til kommunens ansatte og innsatsmanskaper, samt kommunens befolkning og øvrige interessenter, er et kommunalt ansvar som Bergen kommune skal ivareta på en forbilledlig måte i alle beredskapssituasjoner.

5.3.2. Ytre miljø

Etter ivaretagelse av mennesker, skal beskyttelse av det ytre miljø prioriteres. Med det ytre miljø menes i denne sammenheng alle uerstattelige verdier, herunder også kulturminner og arkivmateriale.

Vern av det ytre miljøet, kulturminner og arkivmateriale er en kommunal beredskapsoppgave som Bergen kommune bør være bevisst og ivareta på en optimal måte i alle beredskapssituasjoner.

5.3.3. Økonomiske verdier

Når mennesker og uerstattelige verdier er ivaretatt, skal kommunens økonomiske verdier ivaretas og beskyttes. Med økonomiske verdier mens både materielle og immaterielle verdier som er erstattelige, og kommunens tjenesteproduksjon.

Bergen kommune eier, disponerer og drifter store fellesverdier for bysamfunnet. Disse verdiene bør ivaretas på en tilfredsstillende måte i alle beredskapssituasjoner. Gjennom kommunens ansvar for brannvesenet og vann og avløp, har kommunen også et ansvar for å berge og ivareta private og offentlige verdier utenfor kommunalt eie, når disse trues av brann eller skader forårsaket av brudd på vann- eller avløpsledninger.

Kommunen har også et ansvar for å opprettholde sitt tjenestetilbud på et forsvarlig nivå på tross av eventuelle beredskapssituasjoner, og dette er et ansvar som Bergen kommune bør være bevisst og ivareta på en tilfredsstillende måte i alle beredskapssituasjoner.

5.3.4. Tillit og omdømme

Ivaretagelse av Bergen kommunes tillit og omdømme i en beredskapssituasjon vil i stor grad være avhengig av hvordan kommunen evner å ivareta de øvrige beredskapsverdiene, og samtidig evner å formidle sin ivaretagelse på en god og effektiv måte til media og øvrige interessenter.

Tillit og omdømme er viktig for en kommune for å kunne opprettholde sin status som en attraktiv bosteds- og næringslivs-kommune, arbeidsplass, og for å sikre tilfredsstillende og økonomisk forsvarlig bruk av det frivillige kommunale tjenestetilbudet.

Bergen kommune skal være en foregangskommune innen informasjonsberedskap, både hva angår befolkningsinformasjon, interessentivaretagelse, og mediehandtering.

5.4. Proaktiv stabsmetodikk

For å sikre at Bergen kommune har en potensialbasert og planlagt respons på og håndtering av alle potensielle beredskapssituasjoner, der beredskapsverdiene ivaretas og de proaktive prinsippene etterlevs, skal kommunen benytte proaktiv stabsmetodikk som sin foretrukne beredskapsledelsesmetodikk på alle nivåer i beredskapsorganisasjonen.

Byrådsleders avdeling ved beredskapssjef er ansvarlig for at nødvendige hjelpemidler for bruk av proaktiv stabsmetodikk er tilgjengelig, og for at det tilbys forsvarlig opplæring i bruk av metodikken til de funksjoner som forventes å benytte denne.

6. KOMPETANSEKRAV OG VEDLIKEHOLDSTRENING

En beredskapsplan dokumenterer kun hvordan beredskapen er organisert og samordnet eller hvordan krise- og beredskapssituasjoner er forventet håndtert. Planene gir ikke organisasjonen reell beredskapssevne. For å kunne etterleve beredskapsplanen og gi organisasjonen reell beredskapssevne, kreves det at personene som innehar de funksjonene som beskrives i planverket har innlært og oppøvd tilfredsstillende ferdigheter i sin funksjon.

For å sikre dette, skal de personer som inngår i Bergen kommunes beredskapsorganisasjon ha gjennomført den grunnopplæring og deltatt på den vedlikeholdstrening som kreves for å opprettholde tilfredsstillende ferdigheter, så lenge de innehar en beredskapsfunksjon.

6.1. Kompetanseutviklings- og øvingsplan

Byrådsleders avdeling ved beredskapssjef er ansvarlig for å utarbeide en plan for kompetanseutvikling, opplæring, trening og øving. Planen skal sikre at Bergen kommune til enhver tid har kompetent personell som bemanner funksjonene i beredskapsorganisasjonen.

Kompetanseutviklings- og øvingsplanen skal rulleres jevnlig, være så detaljert som mulig, og distribueres til byrådsavdelingene ved revisjoner. Kommunaldirektør for Byrådsleders avdeling skal godkjenne planen forut for distribusjon, for å sikre at denne har et forsvarlig, men fornuftig omfang som ikke rammer øvrig tjenesteproduksjon unødvendig.

6.2. Kompetansekrav og opplæring

Det bør settes krav til hvilken kompetanse de ulike personene som innehar de ulike funksjonene i beredskapsorganisasjonen forventes å inneha, og hvilken opplæring de skal tilbys for å kunne opparbeide seg nødvendig kompetanse.

Som et minimum skal personene som innehar de ulike funksjonene være ansatt i de stillinger som bemanner de ulike virksomhetsovergrepene vaktordningene, og de skal ha gjennomført tilstrekkelig grunnleggende opplæring.

Byrådsleders avdeling ved beredskapssjef er ansvarlig for å gjennomføre nødvendige øvings- og opplæringsaktiviteter for Samvirkevakten, de virksomhetsovergrepene vaktordningene, og for funksjonene i den vaktgående kriseledelsen.

De ulike byrådsavdelingene og resultatansvarlige er ansvarlig for å gjennomføre nødvendige øvings- og opplæringsaktiviteter for de funksjonene som beskrives i eget planverk.

Alle ansatte i som innkalles til øvings- og opplæringsaktiviteter skal prioritere å stille på disse.

6.3. Vedlikeholdstrening og øving

Det bør settes krav til den vedlikeholdstrening og øving de ulike personene som innehar de ulike funksjonene i beredskapsorganisasjonen forventes å gjennomføre for å kunne opprettholde nødvendig kompetanse kontinuerlig og over tid.

Som et minimum skal personene som innehar de ulike funksjonene på strategisk og operasjonelt nivå delta på halvdagssamlinger hvert halvår. Det skal gjennomføres en årlig storøvelse i Bergen kommune hvor alle nivåer i beredskapsorganisasjonen er representert.

Byrådsleders avdeling ved beredskapssjef er ansvarlig for å gjennomføre nødvendig vedlikeholdstrening og øvingsaktiviteter for Samvirkevakten, de virksomhetsovergrepene vaktordningene, og for funksjonene i den vaktgående kriseledelsen.

De ulike byrådsavdelingene og resultatenhetsledere er ansvarlig for å gjennomføre nødvendige vedlikeholdstrening og øvingsaktiviteter for de funksjonene som beskrives i eget planverk. Alle beredskapsplanverk skal som et minimum øves hvert år og øvelsen dokumenteres.

De ansatte i som innkalles til vedlikeholdstrening og øvinger skal prioritere å stille på disse.

7. Krav til utforming, distribusjon og offentliggjøring av beredskapsplaner

Overordnet beredskapsplan, administrativ del, skal utformes for fargeutskrift i A5-heftestørrelse. Den til enhver tid gjeldende revisjon av planen skal ligge tilgjengelig elektronisk på intranettet til Bergen kommune, slik at den er lett tilgjengelig for kommunens ansatte. Den skal også offentliggjøres på Bergen kommunes internetsider.

Bergen kommunes operative beredskapsplaner bør utformes for fargeutskrift i A5-heftestørrelse. Den til enhver tid gjeldende revisjon av planene, skal ligge tilgjengelig elektronisk på intranettet til Bergen kommune for de ansatte som skal benytte dem.

Alle operative beredskapsplaner i Bergen kommune er i utgangspunktet unntatt offentlighet etter Offentlighetsloven §§ 14 og 24. Eventuell offentliggjøring av hele eller deler av de operative beredskapsplanene skal besluttes av angjeldende kommunaldirektør. I vurderingen av om hele eller deler av en operativ beredskapsplan skal offentliggjøres, skal beredskapssjef gis mulighet til å uttale seg forut for offentliggjøring.